

СИГУРНОСТТА НА ГРАЖДАНИТЕ – ПРИОРИТЕТ НА ПРАВИТЕЛСТВОТО ПРЕЗ НАСТОЯЩЕТО ДЕСЕТИЛЕНИЕ

Йосиф М. Антонов

Въведение

Сигурността е основа за свободата, качеството на живот и просперитета. Гражданската сигурност има отношение към всички сфери на живота в съвременните космополитни общества. Тя дава възможност на гражданите да се развиват свободно и индивидуално и укрепва формирането на демократични общности, където е необходимо социално сближаване и обществено участие в централния театър на голямата сцена. Променящата се среда на политиката за сигурност, нарастващата тенденция към цифровите технологии – и двете в личния живот и в света на работата – и в обществото. Всички тези промени изискват нов отговор от наблюденията на гражданската сигурност. Този отговор е необходимо да включва холистични решения, които ни помагат да се справим с последствията от международния тероризъм, организираната престъпност и засилването на защитата на критичните инфраструктури за доставки. В същото време националните и международните мерки са необходими за намаляване на въздействието на природните бедствия и екстремни метеорологични явления. Публичните и частните организации за безопасност и сигурност са изправени пред редица нови предизвикателства по отношение на гражданската сигурност. Необходимо е Правителството да поеме отговорност за насърчаване на обществената безопасност и обществения ред във взаимосвързания свят днес и с тенденция за утрешния ден. Необходимо е да предлагат иновативни решения, разработени и приложени на практика за подобряване на сигурността, безопасността и качеството на живот на гражданите (хората) и защита на жизненоважни инфраструктури. Финансирането в областта на наблюденията и изследванията за гражданска сигурност се предоставят изключително за изготвяне на граждански сценарии, включващи изследвания, индустрия и крайни потребители.

Технологичният напредък и общественият прогрес са неразривно свързани в изследванията на сигурността. Това означава, че социалните аспекти се вземат

предвид от самото начало при разработването на решения за сигурност. Последователното и ранно включване на крайните потребители в обществеността и частния сектор гарантират, че решенията за гражданска сигурност са разработени, за да отговорят на практическите нужди. От една страна, сигурността е обществена отговорност, която надхвърля монопола на държавата върху използването на сила. От друга страна, сигурността също е основна индивидуална потребност, за която всеки е необходимо да поеме (сподели) отговорността. Гражданската сигурност е необходимо да включва по-специално органи и организации, отговорни за безопасността и сигурността (като противопожарни служби, полицейски сили и отдели за криминално разследване), спасителни служби (като Български червен кръст, морска спасителна служба) и управление при заплахи от природни бедствия, тероризъм и организирана престъпност. Други крайни потребители включват оператори на критични инфраструктури (като ВиК, транспортни предприятия) и частния сектор, фирми, работещи в сферата на сигурността и безопасността. Фокусът е върху поддържащ спасителен и аварийен персонал от органите и организацията, отговорни за безопасността, сигурността и защитата на такъв персонал от опасности. Развитието на новите технологии, финансирането на нови организационни компетенции и мерки за отваряне на нови комуникации помагат да се гарантира, че ежедневните операции могат да се справят повече от ефективно и по-безопасно. Дигиталната трансформация има дълбоко въздействие във всички сфери на човешкия живот, а от там и върху ритъма на гражданската сигурност. Един важен фактор тук е това, че много от крайните потребители са субекти от публичния сектор, които са предмет на специални правила по отношение на поръчки на нови инструменти за сигурност. Предпоставка за успешния трансфер на иновации и знания е в тясно сътрудничество между изследователската общност, индустрията и крайните потребители, които отговарят на нуждите на потребителите за практически релевантни изследвания и развитие. Създаването на центрове за компетентност, клъстери от научни постижения и иновации позволява още по-тясно взаимно свързване на изследванията, от една страна, и конкретните практически изисквания на крайния потребител, от друга страна, на фона на глобалните технологии и социалните предизвикателства, с които се занимават тези три сфери:

- „Защита и спасяване на хора“;
- „Защита на критичната инфраструктура“;
- „Защита от престъпност и тероризъм“.

I. Сигурността като предпоставка за свобода, качество на живот и просперитет

Да живееш сигурен живот, не е само основна човешка потребност, но и важна предпоставка за благосъстоянието на обществото и успеха на икономиката. Гражданската сигурност играе основна роля в осигуряването на социално сближаване, доверчиво демократично общество и икономическа сила на страната в дългосрочен план.

1. Перспективи и заинтересовани страни в гражданската сигурност

Гражданската сигурност има отношение към всички сфери на живота в модерните и космополитни общества за осигуряването на безопасност и сигурност във всички области на човешкия живот. Много хора я свързват с безопасен и сигурен дом, с непрекъснато снабдяване с електричество, вода и най-добрата защита срещу взлом. Усещането за безопасност също означава, че хората не е необходимо да се страхуват от престъпници или атаки при използване на обществен транспорт на път за работа. Защитата на хората в ежедневната им среда продължава да бъде споделена централна отговорност. Това означава, че тези граждани и организации, които работят на пълен работен ден или доброволно, за да гарантират сигурността, е необходимо да могат да разчитат на възможно най-добрата защита и оборудване. Полицейски сили, спасителни работници и квалифицирани професионалисти, които работят, за да гарантират денонощно гражданската сигурност, е необходимо да бъдат добре защитени от опасности и насилствени нападения. Всички социално заинтересовани страни трябва да бъдат призовани да помагат за формирането на Гражданска сигурност в бъдещето:

- Държавния сектор;
- Гражданите;
- Спасителните и аварийните работници в частност.

Важна част от отговорността носят гражданите за опазване и подобряване на гражданската сигурност в контекста на социалното осигуряване. Това включва укрепване и разширяване на уменията и способностите на лицето, за да се подготви за извънредни ситуации и осигуряване на подходящо ниво на отговорна самозащита. Това е преди всичко спасителният персонал и квалифицирани експерти от органите и организациите, отговарящи за безопасността и сигурността, операторите на критична инфраструктури, които използват своето ноу-хау и ангажимент за осигуряване на най-добрата възможна защита за гражданите и инфраструктурите. В гражданското общество съществуват необходимите технологични и организационни компетенции, за да се развива последователно, за да отговори на високото изискване за сигурност на съвременното индустриално общество и общество на знанията.

- Повишаване на защитата и устойчивостта на социалните структури и населението.

Глобалните промени в политиката на социалните структури и сигурността, както и използването на нови технологии, са които пораждат различни възможности и рискове по отношение на гражданската сигурност. Проучването на гражданската сигурност помага за укрепване на устойчивостта на обществото. Иновативните решения са инструменти и възможности за цялостна защита на структурите в обществото.

- Осигуряване на обществени иновации за гражданска сигурност.

Гражданската сигурност е стълб на социално сближаване и може да бъде важен двигател за позитивна промяна в обществото. Тя предоставя мощен стимул за ускоряване практическото приложение на социалните и технологични иновации, които предоставят диалог и подходящи инструменти за улесняване на развитието и разширяването на сътрудничеството в гражданските общества.

- Иновации за гражданска сигурност.

За разработването на решения за променящ се свят е необходимо да осигурим финансиране в областта на гражданската сигурност. В рамките на трите основни стълба с оглед укрепване на устойчивостта на гражданите и обществените структури:

- Защита и спасяване на гражданите;
- Защита на критичните инфраструктури;
- Защита срещу престъпност и тероризъм.

1.1. Защита и спасяване на гражданите. Оформяне на бъдещето на гражданска защита

Напредъкът в цифровите технологии и произтичащите от тази взаимосвързаност ще окаже дълбоко влияние върху условията на труд, комуникация и информационни процеси и относно възможността за участие в дейности по гражданска защита. Професионално и доброволно работниците в противопожарните служби, полиция, спасителни служби и звената за управление на бедствия работят заедно в областта на изследванията на гражданската сигурност с граждани, оператори на критични инфраструктури и сигурността на частния сектор, доставчиците, като използват цифровите технологии и по този начин осигуряват гражданска защита. Спешните работници е необходимо да могат да поемат бързи и ефективни мерки за спасяване на животи по време на големи инциденти, като природни бедствия, бягство от опасни вещества (ХБРЯЗ), мащабни пожари във фабрики и аварии, военни конфликти. Необходимо е да се положат допълнителни усилия за подобряване на превенцията, координацията и комуникацията при кризи и управление на операциите. Също така е важно да се насърчава способността на индивидите и общностите да реагират по-бързо и по-компетентно на природни бедствия, ХБРЯ опасности и други извънредни ситуации.

Дигиталните трансформации на гражданската сигурност:

- Практическо приложение на цифровите технологии в риск и системи за управление на кризи, обществена безопасност, оборудване и обучение на аварийния персонал и ръководители на екипи от властите и организационните структури и практики в гражданското управление при извънредни ситуации.

Човешкият фактор на системата за спешно реагиране:

- Насърчаване на потенциални доброволци да участват в доброволна гражданска защита;
- Стратегии за разработване и оценка на реалистични сценарии и упражнения за обучения;
- Тренировъчни и информационни стратегии за преодоляване забрани за предоставяне на помощи от съседни страни;
- Защита на особено уязвимите групи от обществото преди, по време и след спешната ситуация;
- Засилване на сътрудничеството между обществото и индустрията в случай на извънредна ситуация;

- Въздействието на хибридните заплахи – т.е. извънредни ситуации, причинени от държавни и недържавни субекти, които могат да причинят координирани щети под прага на войната и дестабилизацията на обществата – относно гражданската защита и съответните адаптирани стратегии за предотвратяване и контрол на кризи;
- Технологии и стратегии за подобряване на публичния капацитет за реагиране и отблъскване на заплахите в случай на ХБРЯ извънредни ситуации;
- Укрепване на устойчивостта на властите и гражданските организации за защита – вътре и отвъд организациите;
- Повишаване на способността на органите и организациите, отговорни за безопасността и сигурността да импровизират в случай на спешност;
- Стратегии за укрепване на способността на здравната система да реагира на сложни кризисни ситуации, включително ХБРЯ опасности, като се вземат предвид променящите се структури и аспекти на бедствието.

Въздействие на иновациите върху гражданската сигурност:

- Влияние на практическото приложение на технологичните и обществените иновации върху цялата опасност за превенция и ежедневната работа по спасяването и спешните работници;
- Анализ на непредвидените последици от иновациите с особени акценти върху нарастването на сложността и взаимносвързаността на технологичните системи.
- Международно измерение на извънредната ситуация;
- Мрежови системи за ранно предупреждение в реално време, риск, анализ и оценка на международните бедствия;
- Засилване на борбата срещу заплахата от транснационални здравни кризи като тези, които са предизвикани от инфекциозни заболявания;
- Разработване на стратегии и технически решения за лечение на пациенти с тежки инфекциозни заболявания в събитието на международните здравни кризи и евакуиране на тези граждани от областите на международната операция.

1.2. Защита на критичните инфраструктури

Критичните инфраструктури и услуги играят централна роля за общността. Смушенията или повредите могат да застрашат обществената сигурност и да причинят големи икономически щети.

Критичните инфраструктури са изложени на заплахата от природни бедствия и др., но техническа повреда и терористични или престъпни атаки също могат да представляват заплахата. Те също е необходимо да се разглеждат в наднационален контекст на сложни продукти, например в автомобилната или машиностроителната промишленост, често се произвеждат не само в Европа, но и във фабрики по целия свят. Глобалният внос и износ на други критични стоки, като храни и лекарства, също продължават възхода. Интегриране на критични инфраструктури, като тяхната устойчивост на прекъсвания и атаки. Гарантирането на безопасността и сигурността на гражданите, машините и инфраструктурите в дигиталния

свят се характеризира с мрежови, автоматизирани и автономни системи и по-силно взаимодействие човек – машина.

Защитата на критичните инфраструктури включва архитектура за сигурност на мрежовите инфраструктури:

- Повишаване на устойчивостта, адаптивността и самоорганизацията на важни за сигурността инфраструктурни компоненти и системи, като се отчитат социално-технологичните взаимодействия;
- Стратегии за осигуряване на навременни мерки за управление на извънредните ситуации и за бързо осигуряване на минимални доставки за населението в случай на криза;
- Осигуряване на непрекъснатост на жизнените услуги в критичните области на доставки, например медицински грижи и медии в кризисни ситуации;
- Повишаване на безопасността и сигурността на транспортните инфраструктури в светлината на автоматизацията и използване на цифровата технология;
- Използване на цифровата транспортна технология за управление на извънредни ситуации и кризи, например чрез насочване на трафика и контрол;
- Осигуряване предоставянето на критични услуги, като енергия, вода, транспорт, храна, здраве, финанси и застрахователни сектори, в светлината на процесите на социална промяна и настоящи или бъдещи заплахи;
- Въздействието на интегрирането на децентрализирана енергия, системи за генериране, съхранение и използване на цифрови технологии за управление (като интелигентни измервателни уреди или смарт мрежи) относно сигурността на електрическите мрежи и критични услуги;

1.3. Защита от престъпност и тероризъм. По-ефективна борба с престъпността и тероризма

Гражданската сигурност е основна предпоставка за отворено и демократично общество и социален мир. Въпреки това глобализацията и световният обмен на стоки, данни и капитал увеличиха заплахата от нови и мрежови форми на престъпност. Международният тероризъм продължава да представлява сериозна заплаха и да застрашава свободния и демократичен начин на живот на обществото. Той цели да удари предимно гражданите в обществените места, където обикновено изпитват чувство за общност. Намерението на терористичните атаки на фестивали, мащабни събития и транспортни възли в различни европейски градове е да наруши социалната сплотеност в демократичните общества и да предизвиква обществен страх. Терористичните групи използват цифрови технологии и социалните медии, за да преследват целите си.

„Защитата срещу престъпността и тероризма“ включва – борба с тероризма и престъпността:

- ✓ Изследване на корените и превенцията на тероризма и екстремизма (например процеси на радикализация, дерадикализация и реинтеграция на завръщането на „чуждестранни бойци“);

- ✓ Условия, благоприятни за развитието на организираната престъпност (трафик на хора, организирана кражба на културни ценности);
- ✓ Легални и нелегални пазари и техните престъпни участници;
- ✓ Икономическа сигурност, преди всичко предотвратяване на корпоративен и индустриален шпионаж, с акцент върху малките и средните предприятия;
- ✓ Въздействие на миграцията върху архитектурата на гражданската сигурност, особено по отношение на променящите се изисквания за предотвратяване на опасности въз основа на нарастващо етническо и културно разнообразие;
- ✓ Използването на цифровата технология за целевото наказателно преследване на криминални престъпления и осигуряването на съдебно допустими доказателства.

II. Оформяне на бъдещето, развиване на сътрудничеството и укрепване на експертизата. Технологични разработки

Бъдещите иновации в областта на гражданската сигурност ще доведат в голяма степен до зависимостта от използване и адаптиране на нови технологии. Това се отнася по-специално за въвеждането на цифрови технологии и напредъка в областите на енергетиката, околна среда, нано- и биотехнологиите, както и проучването на материали и производства на добавки. Технологичното развитие ще води до напредък в гражданската сигурност. Дигиталната трансформация отваря широк спектър от възможности за развитие на гражданската сигурност в бъдещи решения за сигурността. Това включва подобрен обмен на данни в реално време в кризисни ситуации и контрол на свързаните инфраструктури и системни преследвания на престъпни и терористични дейности. Дигиталната трансформация също ускорява развитието на роботи и полуавтономни машини в системите на самообучение, като действат независимо. Докато хибридните системи са обект на стратегически човешки контрол, автономните системи все повече ще могат да изследват нова територия и да вземат свои собствени решения. В бъдеще колективните интелигентности на свързаната помощ и системите ще подкрепят спасителните работници при оценката на ситуацията на суша, във вода и въздух или на труднодостъпни и опасни места. Автономните системи ще елиминират риска от нараняване или опасност при хора. Създаването на центрове за компетентност и иновативни лаборатории за тестове и валидиране в реални условия, на автономни системи във враждебна за живота среда ще способства за:

- Безопасно сътрудничество между хората и автономните системи, като се вземат предвид етичните и законови норми (аспекти);
- Изготвяне на нови технологии и принципи на проектиране на системи за здрава и безопасна техническа сигурност;
- Модел на базирани анализи за специфични социално-технологични системи за социално развитие на стратегии за устойчивост;
- Проучване на резултатите и отговорностите на участниците в използването на новите технологии в областта на гражданската сигурност;

- Отчитане на критериите за устойчивост за развитие и ефективност на ресурсите при бъдещо развитие и интегриране на решенията за гражданска сигурност;
- Холистични стратегии за устойчивост, за твърдо интегриране аспектите на здравина, гъвкавост и дълготрайност в гражданската сигурност.

1. Социално развитие

Социалните, културните и религиозните промени, резултат от демографската динамика или миграция, имат пряко въздействие върху културата на безопасност и сигурност на обществото. Това се отразява на общественото доверие във властите и организациите, отговорни за сигурността, както и за хората с чувство за безопасност. Културата и чувството на сигурност също могат да се различават между регионите. Важността и възприемането на безопасността и сигурността зависят от различни културни, политически и социални фактори в града и селските райони.

1.1. Международно сътрудничество

Кризите и бедствията не спират до националните граници. Природните кризи, като наводнения, бури и горещи вълни, както и нарушаването критичните инфраструктури, терористичните или хакерски атаки са заплаха за милиони хора в световен мащаб и причиняват големи икономически щети. Осигуряването на защита на населението и на критичните инфраструктури в дългосрочен план е съвместна международна задача.

1.2. Развитие на структури, прехвърляне на практика и изграждане на компетентност

Иновациите, които съчетават икономически успех и социална отговорност, в крайна сметка водят до по-голяма сигурност. В конкретни малки и средни предприятия (компаниии) са включени важни играчи, когато става въпрос за успешно свързване на теоретичното прогнозиране и практически проведените тренировки.

Създаването на центрове за компетентност, лабораториите за върхови научни изследвания и иновации е от важно значение за осигуряването на още по-тесни връзки между изследванията и специфичните практически изисквания на потребителите. Целта е да се даде възможност за авангардните изследвания, ориентирани към приложението, и да се насърчават научните постижения чрез тясното сътрудничество между научните институции и крайните потребители. Изследователите ще разработват решения в избрани области, които имат особен потенциал за практическо приложение, като се вземат предвид технологичните и социалните аспекти. Центровете или лабораториите ще тестват и разработват нови решения за сигурност при реални условия на живот. Резултатите от своя страна също ще допринесат за разработването на ориентирани към бъдещето подходи за обучение. Новите установени центрове, клъстери от научни постижения ще бъдат разширявани до модули, включващи помощ при стартиране, които ще предлагат подходящия инструментариум, като консултиране и наставничество, както и пространство за експериментиране и тестови лаборатории. Изследовател-

ски групи дават възможност на младите си колеги да повишават своя национален и международен профил; насърчават научните постижения и обединяват изследователите от природните, инженерните и хуманитарните науки. Мрежите от млади изследователски групи е необходимо да се разширяват в бъдеще, защото отлично квалифицирани и добре свързани изследователи, участващи в интердисциплинарни сътрудничества създава основата на бързия превод на пионерските иновации в успешен продукт за приложение особено когато се тренират спасителни и аварийни ситуации, за да се направи по-добро използване на съществуващото ноу-хау и гарантиране по-лесен достъп до тези знания чрез съвременно обучение и симулационни технологии.

Създаването на центрове за компетентност и иновации, лаборатории за по-тясно свързване на научната работа с практическите изисквания на потребителите способства:

- ✓ Създаване на тестови центрове и живи лаборатории;
- ✓ Ускоряване на трансфера на иновации и технологии от предконкурентни области до практическо приложение, например чрез въвеждане на демонстрационни състезания;
- ✓ Стимулиране към иновации за обществени поръчки на изследователски услуги;
- ✓ Насърчаване на научните постижения и интердисциплинарното обучение и работа в мрежа, например чрез по-нататъшното разширяване на научни изследвания в групи и мрежи, като CSGN – Civil Security Graduate Network;
- ✓ Адаптиране на учебните подходи и предмети, като се осигури по-систематичен подход, чрез който преподаването на нови умения и технологии да бъде по-систематично;
- ✓ Въвеждане на съвременни технологии за обучение в областта на цифровите методи на преподаване и обучения в областта на гражданската сигурност;
- ✓ Въвеждане на съвременни технологии за обучение и симулация за обучение на спасителни и аварийни работници;
- ✓ Внедряване на интегрирани формати за обучение и преподаване за обучение без работа и на потребители от фирми (компании) като органи и организации, отговорни за безопасността и сигурността, например в контекста на учебните лаборатории.

III. Финансиране и мерки на финансиране

Финансирането на научни изследвания е насочено към гражданско приложение, сценарии, базирани на глобалните, технологичните и обществените предизвикателства пред гражданската сигурност. Фокусът на сценария избягва изолирането на решения и подкрепя развитието на системни иновации. Това осигурява основата за систематичен, ориентиран към решения трансфер на ноу-хау и успешното развитие на продуктите и услугите за сигурност. За да се осигури трансфер на иновации и знания, транс- и интердисциплинарни изследвания, ще

са необходими сътрудничества за публикуване на съвместен финален доклад при приключване на проекта, описващ общи резултати. Сценарийно ориентираните изследвания могат да бъдат допълнени от изучаване на специфични основни въпроси на гражданската сигурност. Те могат да включват социална съвместимост на технологичните разработки, устойчив дизайн на култури за сигурност, архитектури, социален дискурс за основните права и етични аспекти. Освен това емпиричните данни ще бъдат систематично събрани и представени като основа за качествено и количествено изследване на въздействието и прилагането на решения за гражданска сигурност.

Правителството е необходимо да гарантира, че глобално достъпните знания и ноу-хау могат да се използват за целите на националния приоритет на страната и силна позиция в научните изследвания и иновации. В допълнение към международната мрежа, двустранни проекти за сътрудничество ще дадат възможност на изследователите съвместно да изучават иновативните решения на трансграничните предизвикателства на гражданската сигурност. Като правило сътрудничеството ще се осъществява при взаимно отворени или координирани предложения и покани. Ще се използват по-специално следните инструменти за предаване на целите на *Приоритет – програма за изследване на сигурността*:

- Насърчаване на сценарийно ориентираните изследователски сътрудничества с партньори от индустрията, науката и потребителската общност;
- Продължаване на мярката за иновативно финансиране на иновативния капацитет и пазарна позиция на малките и средните предприятия;
- Създаване на центрове за компетентност, клъстери на лаборатории за научни изследвания и иновации;
- Насърчаване на двустранните международни проекти и подкрепа на международните мрежови дейности;
- Подкрепа за млади изследователи;
- Състезания за практически приложения на резултатите от изследванията;
- Насърчаване на диалога между заинтересованите страни, осигуряващи основен тласък за развитието на гражданската сигурност в научните изследвания, преподавания и практика.

Форумът за иновации предоставя възможност за националната мрежа за обмен на мнения в рамките на общността за сигурност. Фокусът е представянето на текущите резултати от изследванията и за дискусия между политика, наука, индустрия и обществото. Структурираната и специфична за целевата група комуникация е основата за успешен трансфер на знания и резултати от изследванията в практическо приложение.

Съкращения:

ХБРЯ – химически, биологични, радиационни и ядрени материали

CSGN – Civil Security Graduate Network – Мрежа от завършващи специалността „Гражданска сигурност“.

*Йосиф Митков Антонов, инженер-технолог
Технолог здравословно хранене,
Магистър по Международно право и сигурност
Кривопаланка, България, jossifantonov@abv.bg*

*Yosif Mitkov Antonov, technological – engineer
Technologist healthy eating,
Master of International Law and Security
Krumovgrad, Bulgaria, jossifantonov@abv.bg*

СИГУРНОСТТА НА ГРАЖДАНИТЕ – ПРИОРИТЕТ НА ПРАВИТЕЛСТВОТО ПРЕЗ НАСТОЯЩЕТО ДЕСЕТИЛЕТИЕ

Йосиф М. Антонов

Резюме: В доклада съм изследвал и предложил ситуации за подобряване и предлагане на сигурност на гражданите. Финансирането и насърчаване на млади изследователи, доброволци. Корпорации, малки и средни предприятия и техните служители да бъдат включени и обучени за действие при кризи. Да бъде изградена единна система, разбираема от всички, за предлагане на информация, събиране на кризисните екипи и екипи за действие при аварии, в които да са включени по-специално органи и организации, отговорни за безопасността и сигурността, като противопожарни служби, полицейски сили и отдели за криминално разследване; спасителни служби, като Българския червен кръст, морска спасителна служба; както и управление при заплахи от природни бедствия, тероризъм и организирана престъпност. Това ще бъде система за информиране и действие в ситуация на криза. Практически упражнения ще се провеждат във всяко населено място, ръководени от обучени служители. Според днешната ситуация на война гражданите са изложени на риск.

Ключови думи: гражданска сигурност, граждани, финансиране, организации, правителство.

THE SECURITY OF CITIZENS – PRIORITY OF THE GOVERNMENT IN THE CURRENT DECADE

Yosif M. Antonov

Summary: In the report, I have researched and suggested situations for improving and offering security to citizens. Funding and encouragement of young researchers, volunteers. Corporations, small and medium-sized businesses and their employees to be involved in trainings in crisis management. To be build and understandable by all a Unified system for providing information for the forming of Crisis Teams and Emergency response Teams, which includes more special agencies and organizations responsible for safety and security such as fire services, police forces and departments for criminal investigation, rescue services such as the Bulgarian Red Cross, maritime rescue service, as well as management of threats from natural disasters, terrorism and organized crime. To build a unified system for information and action in crisis situations. Practical exercises in each locality, led by trained employees. According to today's war situation, citizens are at risk.

Keywords: Civil security, citizens, financing, organizations, government.